

«Інтеркомплекс» – відповідно 36,0% та 33,1%. Сподіваний обсяг збитків від неплатежів ТОВ «Регион ДП» становить близько 54,1 млн. руб., а ТОВ «Інтеркомплекс» – 14,9 тис. дол.

Висновки. В межах ймовірного підходу визначено низку кількісних показників для оцінки ступеню ризику неплатежу. Застосування на практиці моделі оцінки ризиків неплатежів контрагентів за зовнішньоекономічними контрактами забезпечує підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства, а також допомагає зменшити негативний вплив ризиків на діяльність підприємства. Використання моделі оцінки ризиків неплатежів забезпечує успішну подальшу діяльність підприємства у напрямках своєї галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бірченко, Н. О. Генезис наукових поглядів на категорію «ризик» / Н.О. Бірченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка та менеджмент». – 2011. – №5/1. – С. 10 – 15.
2. Буйкин В. Ю. Организационно-экономический механизм управления рисками внешнеэкономической деятельности промышленного предприятия / В.Ю. Буйкин: автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. экон. наук : 08.00.05 Экономика и управление народным хозяйством. – М., 2010. – 28 с.
3. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання / Л.І. Донець : монографія. – К., 2006. – 312 с.
4. Евтеев А. М. Системное управление рисками во внешнеэкономической деятельности / А.М. Евтеев // Вестник Ростовского государственного экономического университета. – 2006. – №1. – С. 94 – 101.
5. Івченко І. Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій / І.Ю. Івченко : монографія. – К., 2007. – 344 с.
6. Ілляшенко С. М. Економічний ризик / С.М. Ілляшенко : монографія. – К., 2004. – 220 с.
7. Недільська Л. В. Управління економічним ризиком суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / Л.В. Недільська, Р.В. Писанюк. – Режим доступу: file:///C:/Users/Test/Downloads/Vzhnau_2012_2(2)_23.pdf. (дата звернення: 13.03.2019).
8. Свідерська А.В. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства / А.В. Свідерська : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. – Хмельницький, 2016. – 290 с.
9. Степанова Т. А. Управление рисками внешнеэкономической деятельности / Т.А. Степанова, Д.В. Пудрик // Наукові праці Донецького державного технічного університету. – 2002. – № 53. – С. 29 – 39.
10. Шевчик Б. М. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності аграрних і переробних підприємств АПК / Б.М. Шевчик : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. – К., 2011. – 170 с.
11. Шиманська Л. Модель управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності підприємства / Л. Шиманська // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №10. – С. 206 – 209.

УДК: 657.1: 336.744

МОМОНТ Т.В., к. е. н.
м. Житомир

ОБГРУНТУВАННЯ МОЖЛИВОСТІ ВІДНЕСЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ ДО СКЛАДУ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті досліджено сутність, переваги і недоліки криптовалют. Проведено аналіз дефініцій криптовалюти та виявлено особливості її появи. Окрім цього, проаналізовано нормативно-правове регулювання електронної валюти в Україні. Здійснено аналіз вартості віртуальної валюти.

Ключові слова: криптовалюта, біткоїн, гроші, фінансові активи, фінансові інструменти, криптоактиви, крипторынок.

Аннотация. В статье исследована сущность, преимущества и недостатки криптовалют. Проведен анализ дефиниций криптовалюты и выявлены особенности ее появления. Кроме этого, проанализировано нормативно-правовое регулирование электронной валюты в Украине. Осуществлен анализ стоимости виртуальной валюты.

Ключевые слова: криптовалюта, биткоин, деньги, финансовые активы, финансовые инструменты, криптоактивы, крипторынок.

Abstract. The article examines the essence, advantages and disadvantages of cryptovolume. The analysis of cryptographic curriculum definitions was made and features of its appearance were revealed. In addition, the legal regulation of electronic currency in Ukraine is analyzed. An analysis of the value of the virtual currency has been made.

Keywords: cryptovolume, bitcoin, money, financial assets, financial instruments, cryptoscopes, kryptonics.

Постановка проблеми. Сучасна ситуація в світі всеширше сприяє впровадженню ефективних інноваційних продуктів для здійснення електронних платежів, чому певною мірою сприяють науково-технічний прогрес та розвиток фінансового ринку. В умовах бурхливого розвитку сучасних технологій на заміну традиційних грошей приходить електронна криптовалюта. Цей засіб платежу з кожним роком набирає обертів у використанні по всьому світу не лише фізичними особами, а й юридичними. Тому постає питання, до якої економічної категорії слід відносити та, відповідно, обліковувати криптовалюту. Вищевикладене обґрунтовує актуальність дослідження сутності криптовалют, їх видової структури та надасть змогу вивчити можливість їх віднесення до складу активів підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідженням теоретичних і практичних проблем існування та можливості віднесення криптовалют до фінансових інструментів підприємств присвячено наукові доробки вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, аналіз яких свідчить про багатогранність підходів і відсутність усталеної позиції щодо питань, які потребують продовження належного теоретичного опрацювання. Різносторонніми є праці таких вчених як Брижань І. [1], Галушка Є. [2], Гусєва І. [3], Желюк Т. [4], Ковальчук Т. [5], Колдовський А. [6], Лизунова О. [7], Лубенець І. [8], Молчанова Е. [10], Петрук О.М. [11] та інших. Однак, незважаючи на пильну увагу з боку науковців, стверджувати про

доскональне дослідження природи та правової кваліфікації крипто валют неможливо, тому існує необхідність проведення теоретичного дослідження їх сутності на предмет відповідності активам підприємства.

Метою статті є дослідження сутності криптовалют, визначення економічних особливостей та обґрунтування можливості їх віднесення до складу активів підприємства.

Виклад основного матеріалу з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Впродовж свого розвитку гроші пройшли декілька етапів від появи, коли їх функції виконували випадкові товари, до поступового витіснення готівки з обороту. На сучасному етапі гроші існують у матеріальній або нематеріальній формах. Зауважимо, що матеріальна форма у більшості країн представлена банкнотами та монетами. Черговим етапом розвитку грошей стала поява криптовалют.

Проаналізувавши економічні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, приходимо до висновків, що криптовалюта дійсно є грошовою одиницею, оскільки повністю здатна виконувати функцію грошей, а саме: виступає мірою вартості, загальним еквівалентом, універсальним засобом обміну. За теорією К. Маркса можна виділити п'ять функцій грошей: міра вартості; обмін (обіг); засіб накопичення (утворення багатства); засіб платежу; світові гроші [9].

Сучасні економісти до зазначеного переліку додають інші функції: забезпечення функціонування держави; регулятора споживання; стимуляції нау-

Таблиця 1

Дефініції та інтерпретації поняття «криптовалюта»

№ з/п	Автор	Визначення
1.	Молчанова Е., Солодковський Ю. [10]	Криптовалюта – це фідуціарна цифрова валюта, валютний курс якої встановлюється на підставі вільно плаваючого режиму як результат попиту і пропозиції на валютному ринку з повною відсутністю контролю з боку центробанків
2.	Ковальчук Т., Паливода К. [5]	Криптовалюта – це віртуальне джерело фіктивного капіталу
3.	Лубенець І. [8]	Криптовалюта – вид цифрової валюти, заснований на складних обчисленнях деякої функції, яку легко перевірити зворотними математичними діями, в основі емісії якої є принцип доказу виконання роботи «Proof-of-work»
4.	Колдовський А.В., Чернега К.В. [6]	Криптовалюта – особливий різновид електронних грошей, функціонування яких засноване на децентралізованому механізмі емісії та обігу і являє собою складну систему інформаційнотехнологічних процедур, побудованих на криптографічних методах захисту, що регламентують ідентифікацію власників та фіксацію факту їх зміни
5.	Галушка Є.О., Пакон О.Д. [2]	Криптовалюта – цифрова система платежів та грошових переказів, заснована на новітніх технологіях за принципами криптографії з метою функціонування як безпечної, анонімної, децентралізованої, стабільної віртуальної валюти
6.	Желюк Т., Бречко О. [4]	Криптовалюта – стабільний універсальний інструмент глобальних фінансових платежів і одночасно як фінансовий інструмент з високою капіталізацією є конкурентною формою міжнародного переливу капіталу

Таблиця 2

Ціна та капіталізація найбільш популярних криптовалют світу станом на 05.04.2019 року

№ з/п	Найменування криптовалюти	Ціна, дол. США	Ціна, BTC	Капіталізація, дол. США
1.	<u>Bitcoin</u>	<u>4,986.68</u>	1	87,907,033,321
2.	<u>Ethereum</u>	<u>164.48</u>	0.033	17,357,458,362
3.	<u>BitcoinCash</u>	<u>289.29</u>	0.058	5,120,035,223
4.	<u>Litecoin</u>	<u>87.96</u>	0.018	5,385,382,571
5.	<u>EOS</u>	<u>5.29</u>	0.0011	5,325,620,094
6.	<u>XRP</u>	<u>0.374</u>	0.000075	15,617,585,085
7.	<u>TRON</u>	<u>0.027</u>	0.0000054	2,688,707,578
8.	<u>Ethereum Classic</u>	<u>5.82</u>	0.0012	637,637,280
9.	<u>Neo</u>	<u>12.97</u>	0.0026	843,365,569
10.	<u>Cardano</u>	<u>0.091</u>	0.000018	2,366,697,798

ково-технічного прогресу тощо. Якщо виділити функції, які внутрішньо (іманентно) притаманні грошам, то такими є здатність бути: універсальним засобом розрахунку при обміні; універсальним засобом накопичення багатства; загальним еквівалентом вартості об'єктів майнових цивільних прав [13]. Отже, криптовалюта є грошима.

Перші ідеї створення криптовалюти почали виникати в момент найбільш революційного періоду в світі новітніх технологій – наприкінці ХХ століття. Саме в цей час розповсюдження набула мережа Internet, все більше користувачів почали мати змогу користуватись персональними комп'ютерами. В цей час і з'явилися перші концепції віртуальних валют, функціонування яких ґрунтувалося на криптографії – науці про методи шифрування інформації. Термін «криптовалюта» має велику різноманітність визначень та тлумачень. В таблиці 1 наведені деякі визначення терміну «криптовалюта».

Отже, проаналізувавши Таблицю 1, підтверджуємо попереднє твердження та погоджуємось з [4], що криптовалюта – це і не актив, і не платіжний засіб, і не товар, а валюта в чистому вигляді, оскільки не можливо визначити його цінність і інвестувати в неї, а лише можливо визначити її ціну та торгувати нею. З іншого боку, як відомо, саме валюта є засобом обміну, а також використовується для оцінки грошових потоків, а отже, вона може служити засобом збереження вартості, якщо не інвестується. Також можна порівняти крипто валюту з такою характеристикою, як неможливість генерувати грошові потоки а, отже, його внутрішню

вартість визначити не можливо, проте можна виміряти його вартість у інших валютах[4].

Розглядаючи питання криптовалютних відносин слід зазначити, що станом на 01.04.2019 року існує 965 видів криптовалют. В Табл. 2 наведено 10 найпопулярніших криптовалют світу [14].

Першоствореною і найбільш поширеною криптовалютою є Bitcoin. Решта криптовалют побудована на фундаменті відкритого коду Bitcoin і практично нічим від нього не відрізняються, тобто по суті, вони є похідними інструментами від Bitcoin. Цим і пояснюється їх менша популярність [6].

Стрімкому розвитку крипторинку сприяла низка світових, геополітичних, державних, регіональних криз, що призвели до недовіри існуючим грошовим одиницям та спонукають як фізичних осіб, так і підприємців шукати альтернативні засоби зберігання та примноження коштів. Український сучасний споживач особливо гостро потребує оперативності, безпеки розрахунків, захищеності, відсутності третіх сторін, незалежності цінності грошової одиниці від політичної ситуації в країні, і криптовалюти задовольняють ці потреби. Користувачі в Україні у процесі використання криптовалют усе більше визнають їхню ефективність [3].

Однак варто відмітити, що криптовалюта має як переваги так і недоліки. Серед переваг можна виділити наступні: 1) операції з криптовалютою є повністю анонімними і конфіденційними, оскільки вся інформація про транзакції зашифрована в наборі символів, персональні дані не прив'язуються до гаманця криптовалюти; 2) кожна одиниця крипто-

валюти має унікальний код і захищена від підробки; 3) криптовалюта є децентралізованою, тобто не має центру управління, через що засновник цифрових грошей або будь-який фінансовий інститут не може вплинути на її існування; 4) кожна одиниця криптовалюти не прив'язана до жодного з банків, що суттєво зменшує розмір комісії за здійснення операцій; 5) відсутність прив'язки до банків сприяє суттєвому зменшенню затрат часу на здійснення операцій із криптовалютою; 6) операції здійснюються напряму між різними власниками електронних гаманців, що сприяє підвищенню швидкості здійснення операцій та зменшенню комісії; 7) емісія більшості видів криптовалют має максимальний поріг, що викликано скінченністю всіх можливих комбінацій символів, що утворюють кожен нову одиницю криптовалюти, що сприяє зменшенню невиправданої грошової маси в обігу та зниженню рівня інфляції [7].

Недоліками використання криптовалюти можна назвати наступні: 1) відсутність гарантій збереження електронних криптогаманців через відсутність регулюючих механізмів; 2) висока тенденція мінливості ціни через специфіку використання; 3) при втраті пароля до електронного гаманця криптовалюта буде втраченою; 4) анонімність і конфіденційність операцій з криптовалютою призводять до спекулювання нею та сприяють використанню зі злочинними намірами.

Аналітичні видання стверджують, що 2017 рік можна назвати золотим часом для ринку криптовалюти, тоді як статистика 2018 року говорить про занепад. Пояснюють вони це тим, що різкий стрибок вартості основних криптовалют в грудні 2017 року посприяв стрімкій популяризації крипторинку у раніше незацікавлених людей. До ситуації, що склалася, сам ринок виявився не готовим, і вже з січня 2018 року спостерігався спад, який досяг піку до кінця року. Однак, незважаючи на падіння вартості низки криптовалют і зменшення ринкової капіталізації на більш ніж 90% ринок криптовалют варто розглядати як орієнтир на майбутнє [15].

Для відповіді на питання, чи можна визнати криптовалюту активами, необхідно перевірити, чи досягається контроль за ними та чим можна його підтвердити.

Як стверджує [16], Україна входить в ТОП-10 країн світу за кількістю користувачів Bitcoin, проте законодавством це питання досі не врегульоване, що провокує зростання чорного ринку, маніпуляцій та злочинності навколо цієї теми. Першим документом в Україні що стосується правомірності використання в Україні криптовалюти став лист НБУ № 29-208/72889 від 08.12.2014 року [17], в якому було запропоновано розглядати Bitcoin як грошовий сурогат, який не має забезпечення реальною вартістю. В березні 2018 року НБУ визнало

лист 2014 року неактуальним, що може свідчити про позитивні зрушення в вирішенні питання законодавчого врегулювання, однак питання класифікації та оподаткування криптовалют лишилося неврегульованим. Наразі в Верховній Раді України зареєстровано два законопроекти, які покликані врегулювати дане питання: 1) Законопроект № 7183 від 06.10.2017 р. «Про обіг криптовалюти в Україні» [17]. 2) Законопроект № 7183-1 від 10.10.2017 р. «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» [17]. Обидва законопроекти визначають необхідність державного управління в сфері обігу криптовалют, повноваження регулятора визначати порядок створення і діяльності криптовалютних бірж, моніторити криптовалютні транзакції, ідентифікувати суб'єктів криптовалютних операцій. Однак, до теперішнього часу дані законопроекти не затверджені.

Висновок і перспективи подальших розробок. Таким чином, з проведеного дослідження можна зробити висновки: незважаючи на те, що криптовалюти останнім часом демонструють вражаючу динаміку росту, однак це є наслідком швидко зростаючого інтересу до криптовалют, який провокує попит на ринку, при цьому обмежуючи пропозицію; криптовалюти створені з метою їх використання як засобів платежу і за своїми характеристиками цілком здатні виконувати основні функції грошей; в Україні офіційне визнання криптовалют грошовими коштами потребує відповідного рішення на законодавчому рівні.

Отже, до покине будуть затверджені механізми майнінгу, обігу, оподаткування, нормативно-правового регулювання криптовалют, відносити її до складу активів підприємства не є можливим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брижань І.А. Роль криптовалюти у розвитку міст майбутнього / І.А. Брижань, І.В. Міняйленко, А.С. Метелиця // Вісник Миколаївського нац. ун-ту ім. В.О. Сухомлинського. – 2018. – Вип. 21. – С. 572–576.
2. Галушка Є.О. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку / Є.О. Галушка, О.Д. Пакон // Молодий вчений. – 2017. – № 4 (44). – С. 634–638.
3. Гусєва І.І. Тенденції розвитку криптовалют на ринку України / І.І. Гусєва // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2017. – №1. – С. 48-50.
4. Желюк Т. Використання криптовалюти на ринку платежів: нові можливості для національних економік / Т. Желюк, О. Бречко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – №3. – С. 50-60.
5. Ковальчук Т. Цифрова валюта як віртуальне джерело фіктивного капіталу / Т. Ковальчук, К. Паливода // Банківська справа. – 2014. – № 1-2. – С. 3-11.
6. Колдовський А.В. Проблемні аспекти теоретичного осмислення криптовалюти, як явища сучасної інформаційної економіки / А.В. Колдовський, К.В. Чернега // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2015. – Вип. 42. – С. 100–110.

7. Лизунова О.М. Сутність криптовалюти та її прорив в економіці / О.М. Лизунова, О.В. Харламова, Л.Д. Сарбаш // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2017. – С. 196-199.
8. Лубенець І. Огляд цифрових криптовалют [Електронний ресурс] / Блог експертів про фінанси. – Режим доступу до ресурсу: http://www.prostoblog.com.ua/lichnye/byudzhet/obzor_tsfrovih_kriptovalyut.
9. Маркс К. Капітал. М.: Изд-во полит. лит., 1969. – 907 с.
10. Молчанова Е. Глобальна сервісна природа сучасних криптовалют / Е. Молчанова, Ю. Солодковський // Міжнародна економічна політика. – 2014. – № 1. – С. 60–79.
11. Петрук О.М. Сутність криптовалют як методологічна передумова її облікового відображення / Петрук О.М., Новак О.С. // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2017. – № 4 (82). – С. 48–55.
12. Поплавський О.О. Криптовалюта як об'єкт економічного аналізу в страхових компаніях. / О.О. Поплавський // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія:Економічні науки. 2016. – № 4. – С. 178–184.
13. Чаплян С. Правовий статус криптовалют [Електронний ресурс] / С. Чаплян // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2018. – № 2. – С. 148–165. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2018_2_17.
14. <https://bitinfocharts.com/ru/markets> – онлайн-портал курсів криптовалют.
15. <https://ru.blockspoint.com> – онлайн-видання Blockspoint.
16. <https://opendatabot.ua/blog/235-bitcoins-20-000-000-servis-monitoringu-reestracijnih-danih-ukrajinskih-kompanij-ta-sudovogo-reestru-dlya-zaxistu-vid-rejderських-zaxoplenj-i-kontrolju-kontraгентів>.
17. <https://zakon2.rada.gov.ua/laws> – офіційний сайт Верховної Ради України.

УДК: 658.14:657

МОСІЙЧУК І.В., к. е. н.
м. Житомир

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті досліджено складові елементи фінансового та управлінського аналізу та розкрито основні його принципи. Наведено схему аналізу фінансового стану підприємства та класифікацію його видів за різними ознаками. Виділено етапи при проведенні аналізу діяльності підприємства

Ключові слова: фінансово-економічний стан, управлінський аналіз, фінансовий аналіз, оцінка фінансово-економічного стану, фінансова діяльність підприємства

Аннотация. В статье исследованы составляющие элементы финансового и управленческого анализа и раскрыты основные его принципы. Приведена схема анализа финансового состояния предприятия и классификация его видов по различным признакам. Выделены этапы при проведении анализа деятельности предприятия

Ключевые слова: финансово-экономическое положение, управленческий анализ, финансовый анализ, оценка финансово-экономического состояния, финансовая деятельность предприятия

Abstract. The article analyzes the components of financial and managerial analysis and reveals its main principles. The scheme of analysis of the financial condition of the enterprise and the classification of its types on various grounds is given. Stages are distinguished during the analysis of the activity of the enterprise

Key words: financial and economic situation, management analysis, financial analysis, assessment of financial and economic condition, financial activity of the enterprise.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Участь України у європейських та євроатлантичних інтеграційних процесах вимагає від фахівців економічного спрямування вміння кваліфіковано використовувати облікову інформацію в системі управління з метою проведення стратегічних змін у діяльності підприємства. Для успішного розвитку суб'єкту господарювання, гармонійного забезпе-

чення інтересів його власників, персоналу, інвесторів необхідно проводити постійний моніторинг його фінансового стану.

Саме фінансові показники діяльності підприємства є індикатором його конкурентоспроможності й ефективності господарювання в ринковій економіці. Становлення ринкової економіки в Україні, поява фінансових ринків сприяли розвитку такого